

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákospalotára (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKÓ ISTVÁN

rákospalotai lelkész.

FŐMUNKATÁRSÁK:

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PAL

ágyfalvi esperes-lelkész. kiskéri lelkész. cinkotai lelkész.

DUSZIK LAJOS

miskolci lelkész.

GÖMÖRY JÁNOS

eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy iven

A lap ára:

Egész évre . . . . . 14 K

Félévre . . . . . 7 K

Egyes szám ára . . . . . 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egész oldal . . . . . 40 K

Állandó hirdetésre megkötés nélkül

TARTALOMJELEZÉS: VB. ÉRTEK: **Theologiai fakultás.** Lelkész. — **Kezgynevelésünk kérdéséhez.** sz. — I. — **2000 000 szóval is Két millió korona mint jubileumi-alap.** Farkas Gejza. — **Belélet — Pályázatok és hirdetések.**

Theologiai fakultás.

Egyetemes egyházunk múlt évi közgyűlése kimondotta, hogy az ev. theologiai fakultás ügyében csak azon alapon bocsátkozik tárgyalásba az államkormány, ha az a fakultást valamely fennálló egyetem keretébe a többivel egyazonos jogcsaltsággal beilleszthetőnek nyilvánítja. Minden kétségen felül áll, hogy egyetemes egyházunk ez állásfoglalása egyházunk méltóságának, közjogi állásának, törvényes igényeinek, történeti múltjának és az országos törvényekben biztosított elvi jogegyenlőségnek teljesen megfelel. Az is kétségtelen, hogy igazi jogállamban, a bevett és elismert egyházak azonos kulturmunkája alapján kijáró azonos elbánás jogi és erkölcsi törvényében gyökerező követelmények szerint erről tárgyalni sem volna szükséges. Az állam, mint a szülő a családban, minden gyermekének egyazonos mértékkel tartozik mérni. A mi evang. egyházunk tehát mostohagyermek a többi mellett nem lehet. Hogy mégis az, elég szomorú és szégyenletes.

Egyetlen szót sem szólhatunk tehát az egyetemes egyház állásfoglalásának jogos és tiszteletreméltó volta ellen. Ha mégis napirendre került a theologiai fakultás felállításának oly terve is, amely az egyetemes közgyűlés határozatával

meg nem egyezik, annak oka egyrészt a fakultás felállításának a köztudatban mind erősebbé váló óhajtása, másrészt meg a lehetőségekkel való józan megalkuvás kényszerűsége a jogfeladás veszedelme nélkül.

Különösen megnyilatkozott ez a kétös szempont *Báró Solymosy Lajos és Egyházfelügyelő* cikkeiben. Az autonóm theologiai fakultás felállításának eszméje mind jobban előtérbe lép. Sőt *Egyházfelügyelő* már az eperjesi theologia előnyeit is ügyesen igyekszik kidomborítani a pozsonyi felett.

Az autonóm theologiai fakultás felállításának lehetősége aligha ütközik akadályokba. Az államkormány is szívesen látná, mert nem kell a mi érdekünkben a mindenható római katolikus egyházzal megvívnia, mi is jobban meg lehetnénk vele elégedve, mert egyházunk autonóm érdekeinek és jogainak a magunk kezelése és vezetése alatt álló theologiai fakultás feltétlenül előnyösebb. Nem is kételkedem, hogy az új terv a legközelebbi egyetemes közgyűlésen a legteljesebb népszerűséget fogja megnyerni.

A hely kérdése már nehezebben megoldható és igen kényes dolog. Hozzányulni csakis az egyetemes érdek szemmel tartásával szabad. Kicsinyes elfogultságok és helyi érdekek nem irá-

nyíthatnak bennünket a hely megítélésénél. Ki kell emelnem, hogy *Egyházfelügyelő*, mikor Eperjes mellett érvel, objectív igyekszik maradni és teljes joggal utal arra a valóban feltűnő jelenségre, hogy Pozsony még egyetlen lépést sem tett a maga igényeinek kidomborítására, a nála meglévő alapok, intézmények és előnyök megismertetésére. Ugy látszik, Pozsony versenyen fölüli állónak tartja magát, míg Eperjes nagyon helyesen iparkodik álláspontjának igazait kimutatni és népszerűsíteni.

Meggyőződésem szerint azonban egyetlen egyházunk közérdeke a fakultásnak Budapesten való felállítását teszi szükségessé. A pesti fakultás létesítésének nincsenek nagyobb akadályai, mint akár az eperjesinek akár a pozsonyinak. Erről részletesen beszélni most nem kívánok. Csak gondolkodásra méltó anyagul érintem most meg ezt a tervet. Hogy azután mi történnék az eperjesi és a pozsonyi theologiákkal, ez olyan kérdés amely a theologiai fakultás jubileumi felállításának tervét nem hátráltathatja.

Most csak azt tartom kívánatosnak, hogy a fakultási bizottság mielőbb összehívassék s ott az újabb felmerült terv a vele kapcsolatos összes kérdésekkel együtt tüzetes megbeszélés tárgyává tétessék.

Lelkés.

Leánynevelésünk kérdéséhez.

Solymosy báró urnak az Ev. Órálló 9. számában „Az ügy lényé” című cikke ev. leánynevelésünk ügyében megindult eszmecsereben, új perspektívát tár elénk.

Ebből a cikkből kitűnik, hogy a Báró ur nem annyira a Raffay-féle eszmét óhajtja megvalósítani, hanem leánynevelésünk új hiányára mutat rá, vagy is az 50,000 K-át egy evang. nevelőnőképző létesítésére szánta.

Tagadhatalan, hogy ezen nemes intenciójáért is nagy hála kötelezi a sze-

génység tengerhullámai vergődő ág. h. ev. egyházunkat. Bár volna magasztos példájának az a szuggesztív hatása, hogy mindazok, akik tehetik, rövid időn belül raknák le adományukat ev. egyházunk oltására.

Az újonnan megjelölt cél elérése azonban nem könnyű, sőt majdnem lehetetlen.

Még is van egy eszmém, miképen volna elérhető. Elmondom, hátha csirát fog az elvetett mag?

A méltóságos Báró Ur igénye amegfelelő nevelőnővel szemben két feltételhez van kötve. Az illetőnek a zenei és nyelvi jártasságon kívül (bizonyosan kellene a német nyelven kívül legalább még egy idegen nyelvet, franciát v. angolt beszélnie) még bizonyos fokú *tárgyi* ismeretekkel is kellene bírnia. Ez utóbbiakat Báró Ur, az idegen nevelőnőknél valószínűleg azért nélkülözte, mert azok nem igen voltak végzett tanítónők.

Meggyőződésem szerint a második feltételnek megfelelnek hazai evang. tanítónőjelölteink. Tehát ennek a célnak az elérésére nem kellene új iskolát szerveznünk, ezek sikerülhetnének a jövőben a Szarvason létesülő ev. tanítónőképzőnkől, addig pedig mostani ev. tanítónőjelöltjeinkből.

Am hátra van még a másik feltétel, a zenei és nyelvi ismeretek! Ez a feltétel a nehezebben megoldható, mert a tanítónőképző tanulóinak rendszeres tanulmányaik mellett nincs alkalmuk idegen nyelvek elsajátítására, mert a két feladatnak egyidejűleg megfelelni fizikai képtelenség.

Nincs tehát az az iskolatípus, amely ezt a kérdést sikeresen megoldaná, s épen ezért az államnak is ez irányban tett kísérletei is, meddők maradtak.

Szerény nézetem szerint, annak lehetőségé, hogy hazai tanítónőink idegen nyelveket is tanulhassanak, csak úgy érhető el, ha azok okl. megszerzése után egy-két évre külföldre mennének nyelvi

ismeretek megszerzése végett.

És ezt úgy gondolnám kivihetőnek, ha a méltóságos Báró Ur a felajánlott 50.000 K-át, mint alapítványt kezeltené, a melynek kamataiból ösztöndijakat kapnának az arra alkalmas és vállalkozó ev. tanítónőjelöltjeink.

A normális viszonyok visszatérése után, gondolom 2—3 jelöltet lehetne külföldre küldeni.

Az illető tanítónő az ösztöndijjal Németországban töltene egy-egy évet valamely ottani tanítónőképző előadásait is hallgatva, amihez az engedélyt megnyerni azt hiszem nem lenne nehéz.

Az itthon szerzett ismereteknek, ezen külföldön töltött tapasztalatokkal történő kibővítése adná meg azt a belső tartalmat, amit a képző falai között felnőtt 18 éves legkitünőbb növendékünknel sem találunk meg mindjárt az első évben.

Én úgy érzem, hogy ilyen képzettségű nő, ha meg van hozzá még a szükséges szivnemessége, volna olyan nevelőnő, a ki a Báró Ur ideáljának megfelelne. De ezek mellett még egy nehézséggel kell számolnunk.

A mai szociális viszonyok mellett, mindenki — férfi és nő egyaránt — mihelyest a rendes iskoláztatáson túl is tanul, okvetlen olyan pályára igyekszik, amelyik biztos megélhetést nyújt és nyugdíjra képesít.

Hazai tanítónőink még ha megfelelnek is a nevelőnői követelményeknek, inkább tanítónői állást foglalnak el, mert ez függetlenebb állás, és mert nagyobb biztosítékot nyújt a jövőre.

Ezért az elmondottakat még azzal kell kiegészítenem, hogy az ösztöndijhoz feltételül kellene kitűzni, hogy élvezőjének köteleznie kellene magát arra, hogy 4—5 évtg nevelőnősködni fog.

Ha kikötés nélkül élveznék az ösztöndiját, soha egy sem menne nevelőnőnek, valamint akkor sem, ha hosszabb időre lenne lekötve. De négy-öt évet talán vállalnának azok, akik szeretnének

tovább tanulni, de tanulmányaikat anyagi nehézségek miatt nem folytathatnák.

Végül az ösztöndij élvezésével járna még az az előny is, hogy azokat, akik mint nevelőnők a hozzájuk fűzött kíváncsnaknak megfelelnek, a kitöltött évek elmúltával lehetőleg előnyös állásokba, városi iskolákhoz fogja segíteni a pártfogóság.

Hogy felérvé-e a jelzett eredmény a befektetett tőkéhez fűzött érdekekkel, ennek elbírálása természetesen a Báró Ur óméltóságának hatáskörébe tartozik.

Az újabb felszólalások alapján szükségesnek vélem még megjegyezni, — és azt hiszem ebben az indítványozó Raffayval egyetérttek — hogy az általa tervezett leánynevelő intézet nem lenne új iskola típus, tehát annak szervezése nem ütköznék a 186, 100 sz. min. rendeletbe, mert az *csak nevelőintézet lenne, a melyben a főuri serdülő leányok csak művészeteket és nyelveket tanulnának, és amelyekben nem osztánának bizonyítványokat.* Ilyen intézetekbe küldik most a vagyonos osztályok leányait Németországba, pl. Dresdenbe, amely intézeteket ott magánvállalkozók tartanak fel, és amely intézetek tulajdonosai ezen vállalat mellett meggazdagodnak.

Mert amilyen szegények vagyunk, amíg gyermekeink hazai iskolában nevelkednek, annyira nem sajnáljuk azokat az óriási kiadásokat, amelyek egy ilyen intézet látogatásával járnak. —sz —l.

2000000

szóval is Két millió korona mint jubileumi-alap.

A jubileumi-alap ügyében egyes barátaim — s az ügy iránt érdeklődő lelkésztársak kérdést intéztek hozzám hogy: hogy is áll a dolog tulajdonképpen az én indítványommal:

E kérdezősködésre itt felelek a nyilvánosság előtt. Talán még ez utolsó órában hasznára lehetnek soraim az ügynek.

Hogy áll az ügy? Erre csak egy szóból álló feleletem van: Csehül!

Magyarul az indítvánnyal — bár azt hittem — én balgatag ábrándozó — hogy azt tárt karokkal fogadják az „illetékes körök“ — házalcom kellett, mert a dunáninneni kerület, a hol javaslatomat először benyújtottam — talán azon az alapon „mi jó jöhet Názárethből“ — a nélkül hogy csak némi figyelemre is méltatta volna — a limine elutasította azt, meg is indokolta az elutasítást azzal, hogy nem lehet keresztül vinni!

Felvittem az egyet. gyámintézetre, a hol br. Láng elnök „szívből lélekkel“ esatlakozott az indítványhoz s az egyet. gyámint. bizottmány egyhangulag elfogadta. S mi történt? A bizottmány jkvének indítványomra vonatkozó pontja az indítványnak nyakát tekerte. Gyűjtést indított ugyan, de egészen más alapon . . .

Jubileumi alkotást akarunk — egyik egyet, — másik más — legujabban az intelligens osztály tovább tanulni óhajtó leányainak számára felállítandó internátus vagy továbbképző intézet eszméje merült fel e lapok hasábjain. De még eddig egy lépéssel sem jutottunk közelebb se a Lutherszoborhoz, se a szeretet házhoz — se egyikhez se a másikhoz, legkevésbé a harmadikhoz. Mert csak nem nevezhető jubileumi alkotásnak egyes kerületek azon buzgólkodása, hogy egyszer s mindenkorra mondjuk száz-kétszáz koronát létesznek alapul s ezt gyümölcsözletni fogjuk 100, mond száz évig?!

Hát hiszen nem rossz sőt igen egészséges eszme a Gyurátz-féle indítvány, hogy minden gyülekezet csináljon törzsvagyont a maga számára, de mind ezen local-patriotizmusból eredő terveket lehet létesíteni a tervezett jubileumi alap keretén kívül, sőt ez alap keretén kívül kell létesíteni, ha egyáltalán jubileumi alapról szólni akarunk: hülönben csak nevetségessé fogunk válni.

Meg mondom miért?

Mert a jubileumi alap fogalmával az ember s a nagy közönség is valami nagyobb szerüddolgot hoz kapcsolatba — nem holmi helyi 100 vagy 1000 koronás alapocskákat. A Reformáció jubileumának nagy gondolata ilyen kicsinyes „lelkésedésbe“ bele nem fulladhat.

Hogy a Reform. jubileumához méltó alkotást hozhassunk létre arra nézve össze kell fognunk s a gyűjtésnek és adakozásnak egyetemesnek kell lennie. Az összes jubileumi alkotásra szánt adományoknak egy pénztárba — legyen az az egyetemes egyházi vagy egyetemes gyámintézeti — kell befolyjniok, mert csak így lehet egy imponáns összegre kilátásunk. És csak ha egy im-

pozáns összeg felett rendelkezniénk, lehetne szó jubileumi alkotásról. Hogy már most ilyen imponáns összeg, mondjuk két millió korona összegyűjthető legyen, egyházunk minden keresetképes tagját fel kell kérni az adakozáshoz. S nem is áldozatot kell kérni tőle, hanem egy csekély adományt, a mit játszva s jókedvvel megad sőt — uti fugura docet — örömmel meg is szerez. Ez az adomány lenne öt évi kötelezettséggel heti két fillér vagyis évi egy, összesen öt korona.

Hogy ily uton igen könnyen össze lenne hozható a két millió korona, az több mint bizonyos. Ez tisztán a lelkésztársaktól függ. Csak vegye minden lelkész az ügyet kezébe s magyarázza meg hiveinek, hogy az adakozó az ő öt koronájával két milliós tőkéhez juttatja az egyházat; bármily szükmarku és zsugori az a paraszt atyánkfia, ez a szám imponálni fog neki.

Hogy nem lehet keresztülvinni, az mese; a kik úgy okoskodnak, azok vagy kis hitűek, vagy a csekély munka előtt hátrálnak meg. „A hívőnek nincs lehetetlen dolog.“ Természetesen a kezdeményezőnek kell jó példával előljárni. Ha a lelkésztársak sokalnak az általam contemplált száz koronákat, — öt évre felosztva tíz — tehát évi két vagy mondjuk évi egy koronát talán még sem fog — a szent ügy érdekében a legszegényebb lelkész sem sokalni.

És hogy a munka annál könnyebb legyen, nyomassa le az egyet. gyámintézet indítványomat 300 000 pldban s juttasson belőle minden családnak, s mikor már a dolog ismeretes lesz a gyűjekezetben, hívjanak össze az előljárók egy közgyűlést, ott beszéljék meg meg a dolgot s szervezzék a gyűjtést, a melynek eszközzésére tekintélyes egyháztagokat kell megnyerni s a mennyire lehet, járja be a gyűjtőkkel a családokat maga a lelkész.

Nem hogy nem lehet, sőt most lehet csak, most van pénz — soha ilyen alkalom négyszáz év alatt még nem volt mint most.

Áron is váltásatok meg az alkalmatosságot! Csak egy csipetnyi lelkesedés kell s lángra gyulnak a hivek szivei.

Öt évi kitartó munka és két millió koronát kitevő, sőt ezt meghaladó alapunk hirdetné jubileumi örömnünkől kifolyó lelkesedésünk emlékét. Így lehetne valamit alkotni! . . .

Farkas Gejza.

B E Ő É L E T.

A bányai egyházker. tanügyi bizottsága Mágócsy Dietz Sándor elnökle mellett e napokban tárgyalta a szarvasi tanítóképző intézetnek tanítónőképzővé való átszervezési ügyét. A tárgyalás alapjául Nikelszky Zoltánnak minden részletre kiterjedő s beható alaposággal kidolgozott memoranduma szolgált, melyet a bizotts. Dr. Szigethy Lajos ker. tanfelügyelő előadása alapján csekély módosítással, teljes egészében elfogadott. A bizotts. határozata szerint a tanítónőképző intézet I. oszt. f. é. szept. 1-én nyílik meg. A kerületbeli ev. vallású növendékek évi 125, más kerületbeli prot. vallásúak 150, idegen vallásúak 200 K. tandíjat fizetnek. Beiratási díj 12 K. A köztartás díja az internátusban, a nagy drágaságra való tekintettel 700 kor.-ban állapított meg, mely a helyzet enyhülésével le fog szállíttatni. Dr. Zsigmondy Jenő, egyházker. felügyelő az építési államsegély kérdésénél előterjesztette, hogy a közokt. államkincstár az intézetet a legmesszebbmenő támogatásban fogja részesíteni. A bizotts. osztatlan tetszéssel és örömmel vette tudomásul, hogy az egyházker. felügyelő lelkes és önzetlen járadozása illetékes helyen ilyen szép sikerrel járt. Ezzel kapcsolatosan a bizotts. az egyet. közgyűlés utasítására fölkérte a ker. elnökséget, hogy Szarvas városához az intézet anyagi támogatása tárgyában megkeresést intézzen és pedig oly értelemben, hogy amennyiben a ker. mint iskolafenntartó ott kellő támogatásban nem részesülne, az intézetet Szarvasról más kerületbeli egyházba helyezze át. A magunk részéről már most fölhívjuk gyülekezeteink figyelmét erre a fontos kérdésre. Nagy előnyben részesül az az egyházközség és egész vidéke, amely aránylag kevés áldozattal tanítóképző intézetet kap; az egyházkerületnek viszont érdeke, hogy költségvetésének enyhítésére minden lehetőet elkövessen.

A vall. és közokt. miniszter ur az Orsz. Közokt. Tanács szervezeti szabályzatának 29 §-a alapján a nevezett Tanács tagjai közül megbizta Fischer Miklós kir. tanácsos, iglói ág. h. evang. főgimn. igazgatót a nyíregyházi ág. h. ev. főgimnáziumban (különös tekintettel a matematikai tanítás módszerére és eredményére) azzal, hogy a folyó tanév hátralevő részében, esetleg a vizsgálatok ideje alatt tanulmányozás és megfigyelés tárgyává tegye az általános tanulmányi eredményt és módszert.

Alapítvány. Dr. Hruska János járásorvos s baradnai egyházfelügyelő és neje Hrehenda

Irma egyetlen gyermekük Hruska Zoltán volt eperjesi joghallgató és egyéves önkéntes emlékének megörökítésére, aki katonai szolgálatának kezdetén ragályos betegség következtében meghalt, a nyuslyai ág. h. evang. egyházközség céljaira ezer koronás alapítványt tettek, mely áldozatkészségét a szülőknek Geduly Henrik püspök is a szülőkhöz írt szép levélben köszönte meg.

Gyászhir. Mély gyásza van a felpéczi (Győr m.) evang. gyülekezetnek és vele együtt a dunántúli egyházkerületnek, egyetemes lelkész egyesületünknek s az egyetemes egyházunknak. **Madár Mátyás** a gyülekezet buzgó lelkipásztora, kerületi jegyző és a MELE alelnöke hunyta le örök álmra szemét Budapesten a Szent János kórházban április hó 19-én. Még a mult ősszel került fel boldogult testvérünk a kórházba, hogy lábán a fekete rákot megoperálják. Operáció után a telet otthon töltötte, de a fekete rák az első operáció dacára tovább terjedt, úgy hogy második is vált szükségessé. A rák a lágyékba fészkelte be magát, a hol a sok véredény fut keresztül s azért az operációt végző Manninger Vilmos főorvos előre is jelentette be, hogy az operáció nem biztat sikerrel. Mivel azonban így is úgy is végzetes volt a betegség és csak az operáció segíthetett, ha sikerül, a család belement az operációba, a mely azután csakugyan végzetes is volt. Tetemét Felpéczre szállították, a hol nagy részvét mellett 23-án helyezték örök nyugalomra. A háznál Hörényi Lajos imádkozott. A templomban Pálmai Lajos mondott gyászbeszédet, majd Raffay Sándor bucsuzott el tőle melegen a MELE nevében, a temetőben pedig Horvath Sámuel főesperes áldotta meg. Elhunyt testvérünk nekrológiát hozni fogják. Elhunytja felett érzett igaz fájdalomunkban esedezünk az Urhoz vigaszért azok részére, a kik férjük, illetve édes atyjuk, apósuk, nagyatyjuk felett könnyeznek. Az Ur pedig hűséges szolgálójának adja meg az igazak koronáját örök hajlékaiban.

Lelkészuválasztások. A halálozás folytán megüresedett nagybecskereki lelkészi állásra a hívek egyhangu bizalommal **Koren Pál** törökbecsei lelkészi hívták meg. — A Dienes Gyula elhunytával lelkipásztor nélkül maradt **temesvárvári egyházközség Turesányi László** adminisztrátort választotta meg lelkészeül. Isien atyai áldása legyen e választásokon.

Házasság. **Hollerung Richárd** ev. lelkész Pólában március havában vette oltárhoz a modori leánynevelő intézet volt igazgatónőjét: **Brand Vilmát**. Az Ur áldja meg az új házaspárt tartós és zavartalan boldogsággal.

Lelkészwálasztás. A rimaráhói (Gömörm.) evang. egyházközség f. évi április hó 22. napján tartott közgyűlésén lelkészévé Mikula Zoltán ez időszertint hernádvécei segédlelkészt választotta meg, kit is szeretettel üdvözlünk.

Harangrekvirálás. A vallás és közoktatásügyi miniszter április 23-ik napján kelt 5277/1917 eln. számu rendeletében közölte az egyházkerületek püspökeivel, hogy a hadseregnek fémekben való nagymérvű szükséglete folytán elkerülhetlenné vált, hogy a harangoknak eddig meghagyott része is a hazafias cél szolgálatába álltassék, mire vonatkozólag a honvédelmi miniszter ur legközelebbi rendeleti uton jog intézkedni.

E rendelet szerint az igénybevétel alól esúpan azok a harangok lesznek mentesek, amelyek történelmi vagy művészi becsüek s így mint műemlék feltétlenül meghagyandók. A honvédelmi miniszter ur már most megjegyzi, hogy az egyes egyházaknak egyszersmind módot fog nyújtani arra, hogy a nem műemlék jellegű s így rekvirálás alá kerülő harangjait a hazafias célra, terítés ellenében, idejében önként is felajánlhassák.

Adomány. Az Országos Hadsegélyző Bizottság Sáros vármegyének a bártfai, girálti és felsővizközi járásaiban és Bártfa városban lakó evang. lelkészek és tanítók közül Francz Vilmos bártfai, Halray Aladár laposi, Barthó András girálti, Laczkó János margonyai lelkészek részére fejenkint 300—300 koronát, továbbá Simko János bártfai, Jármay Tivadar laposi, Mikulás András margonyai ev. tanítóknak pedig fejenkint 200—200 korona hadikárpótlási segélyt állapított meg.

Alapító ünnepély. A soproni ágost. hitv. evang. liceum a reformáció négyszázados évfordulójának emlékezetére létesítendő liceumi „Díktóthon-alap“ javára 1917. április hó 28-ikán (szombaton) d. u. 6 órakor az evang. templomban alapító ünnepélyt rendez.

A győri ev. belmissziói egyesület f. é. márc. 30-án tartotta évi közgyűlését, mely alkalommal a reformáció 400 éves jubileuma emlékére ezer kor. pályadíjat tűzött ki egy konfirmációs tankönyvre, — elhatározta, hogy a jövő tanévben megnyitja a Szeretetházban a napközi otthont, hol az iskolától távol lakó gyermekek kapnak délben ebédet, — s végül addig is, míg egy egyházi temetkezési egyesületet létesíthet, szégyensorsu tagjait 20—50 K. temetkezési segélyben részesíti a családfo elhunytja esetén. Kegyelettel emlékeztek meg elhuyt tagtársaikról, akik közül Martin Lina 400 kor. özv. Schuster Pálné 1600 K-t hagyományozott az egyesületnek.

Segély a brassói esp. lelkészeinek. Az egyetemes felügyelő ur a brassói esperességbeli lelkészeknek az egyetemes közgyűlés által megszavazott segélyt továbbra is kiutalványozta.

Fényes eredmény. A Zoch Samu testvér által igazgatott modori árvaház 53 000 koronát kitevő adósága nevezett testvér járadhatatlan buzgólkodása folytán 2 év alatt háromezer koronára esökkent. Valóban fényes eredmény! Isten segítségével bizonyára rövid idő alatt ezen kis tartozás is rendezve lesz.

Kántorválasztás. A felsőmicsinyei evang. anyaegyház kántor-tanítójeul egyhangu lelkesezéssel választotta meg Bialek István menguszfalvi kántortanítót, aki eddigi állomáshelyén nagy zenei talentuma folytán a gyülekezet ifjúságával valósággal esoda dolgokat művelt. Mély sajnálkozással bucsuztak el mult hó végén a menguszfalviak derék tanítójuktól. — Isten áldása legyen munkáján hivatása új helyén.

Vallásos est. Az alag-dunakeszii ev. fiókegyház április 29-én Alagon vallásos estét rendez.

Az „Evang. Theol. Otthon“ köréből. Eperjesi házi pénztárába f. évi jan. 1-től kezdve a következő adományok folytak be: pazdiesi ev. egyház 14.86, laposi egyház offert. 8.94, rozsnói egyház 12, korompai egyház 10, abaujszántói egyház 5, fancesali egyház 10, felsőkemenzei egyház 5, kassai II. egyház 2, miskolci egyház 20, sajóarnóthi egyház 8, stoósi egyház 1.05, bártfai I. egyház 10, eperjesi takarékpénztár 100, szarvasi egyház 50, nyiregyházi egyház alapítv. kamatja 200, Szentiványi Árpád alapítv. kamatja 160, kölesei egyház offert. 2, sókuti egyh. offert. 5, tokaji egyház 4.02, özv. Lumnitzerné Mohr Irma 20, batizfalvai egyház 16, rimakokovai egyház offert. 15, resiczabányai egyház 10, eperjesi villamvilágítási r.-t. 50, sórkuti egyház 20, ménhárdi prot. estély tiszta jövedelméből 327, ferencalmi egyház 15, sziráki egyház 10, toporezi egyház 10, sókuti egyház offert. 2, girálti egyház 10, özv. Seidl Matild Szepesbéláról 5, tapolyhanusfalvai egyház 15, belléri egyh. offert. 2, colleg. Rochlitz-alapítv. lakbérsegélye címén 200, Dr. Maléter István coll. igazgató adományából (colleg. igazg. honoráriumának 2-ik felét a colleg. konviktusnak adományozta), alsókubini egyház 10, eperjesi bankegylet 50, Galgon J. Á. papjelölt 10, nagyváradi egyház 20, merényi egyház 10, Klineczkó Pál csanadalberti egyház és Klineczkó Pál lelkész 10 és tiszaker. lelkészsegély címén 400 kor. A többi egyházközségektől is kérjük és várjuk a szives adományokat. A Theol.

Otthon legújabbán egy ingyenes alapítv. helylyel gazdagodott. D. Mikler K. jogkari dékán javaslatára a Gazdák orsz. szövetezete létesített illet. Nemes példáját több pénzintézet és főleg espresség követhetné. De tehetősebb felügyelőink és hiveink is gyarapíthatnák az Otthont egy egy alapítv. helylyel. Méltó cselekedet volna részünkről a reformáció jubileumához! Eperjesen 1917. ápr. 7-én. Dr. Szlávik Mátyás a „Theol. Otthon“ felügyelőtanára.

Jótekonycélu előadás Csernátfaluban. A román betörés következtében nehéz csapásokkal sújtott Brassómezei csángó nép, először most adott életjelt magáról, amikor is a *csernátfalusi ev. Leányegyesület* a nehéz viszonyok ellenére is, ismét megtartotta szokásos évi jótekonycélu előadását. Ezúttal a reformáció 400. jubileumáról kívánt megemlékezni olyan formán, hogy a befolyt tiszta jövedelmet majd a prot. világ eme nagy ünnepén fordítja valamelyes jótekonycélra, mellyel a helybeli lakosság nyomorán akar enyhíteni. Az estélyt ápr. hó 9-én husvét másodnapján tartotta az Egyesület. Két hatásvos kis színmű, több alkalmi szavalat, szép zene és énekszámok kerültek ez alkalommal bemutatásra, mely pontokban a szereplők egytől-egyig mind derekasan megállották helyeiket. Az egyszerű földmives csángó leányok valóban értékes előadást produkáltak. Az előadáson megjelent az egymás mellett fekvő négy csángó községnek színe-java, s az elért hatás oly nagy volt, hogy az előadást másnap meg kellett ismételni. Az estély összes jövedelme több mint 900 K-t tesz ki. Az előadást Kiss Árpád helybeli lelkész rendezte, mellette sokat fáradoztak *Oraveczky Rezső* áll. el. isk. tanító és *Biró László* s. lelk. Adja Isten, hogy a szép munkát a sok nehéz megpróbáltatás után a jövőben most már zavartalanul folytathassa az Ev. Leányegyesület.

Tótnyelvü vallástan. *Véteszi Zoltán* ev. lelkész által irt, az összes hat elemi osztályt magában foglaló „Vallástan“, mely már német nyelven is közkezezen forog, a jövő tanévr tót nyelven is megjelenik. A tót nyelvre fordítást *Simonovics Mihály* miavai (Nyitra m.) ev. ig. tanító végzi. A nyomdai nehézségek s a drágaság miatt azonban ez csak úgy jelenhetik meg, ha a tót nyelven hitoktatók „*Evang. lelkészi hivatal Magyarbóly* Baranyam.“ címre sürgősen már most bejelentik: hajlandók-e a tót nyelvü vallástant már a jövő tanévben bevezetni s körülbelül hány példányra lesz szükségük? Ajánlatos a német és magyar nyelvü (ez utóbbiból csak pár száz db. van még raktáron s a 2-ik kiadás már drágább lesz) vallástant is már előre előjegyeztetni. Mutatvány az utóbbiakból 1 kor. 30 fill.

Pályázatok és hirdetések

Hirdetmény. Teljesen egyedül álló 40—45 éves protestans polgárosszony, vidéki papi családdhoz, hol otthont talál és jó bánásmódban részesül, ki a háztartásban segédkezik, — keresetetik. Fizetés megállapodás szerint. Cim meg tudható a szerkesztőségnél.

Pályázat.

A győri evang. belmissziói egyesület a reformáció 400 éves jubileuma alkalmával pályázatot hirdet a *konfirmációra* előkészítő olyan könyvre, mely egyházunk tanait nem a száraz fogalmi meghatározások alakjában közli a gyermekekkel, hanem az Ur Jézus Krisztusban megismerésük állítja eléjük. Olyan eszményképet állítson a szerző a gyermek ifju lelke elé, mely nem hágy hidegen, mint a dogma, hanem emberszeretettel, kotelességtudást, Istenben vetett bizalmat, tünni tudást önt a lelkébe, amilyen volt a mi *Urunk Jézus, akinek életénél, hiténél, erkölcsénél és az egyházban és bennünk való életénél* nem lehetett jobb nevelő, erősítő és vigasztaló erő a világon. Olyan „*Utravaló*“ legyen ez a könyv, melyet a konfirmáció után sem tesz félre a gyermek, hanem drága kincsként őrzi elete nehéz útjain úgy az, aki otthon marad a hazai föld rögnél, mint aki felsőbb iskolába megy, úgy az, aki a város ezer veszélyei között iparos pályára lép, mint aki eseléd sorban él más vallásuk között.

A pályadíj 1000.— azaz egyezer korona, mely a fenti kívánalmaknak megfelelő, abszolútbecsü műnek adatik ki. Pályázhatnak evang. lelkészek, tanárok, hitoktatók és tanítók. Határidő 1917. évi október 31-e. A munkákat egy erre felkért bizottság fogja megbírálni. A pályanyertes mű a győri ev. belmissziói egyesület tulajdona lesz, mely egyetemes engedélyezés után — a kiadásáról és terjesztéséről is gondoskodik.

A pályaműveket a jelíges levéllel együtt alulírottához kell küldeni.

Győr, 1917. április 12.

Pálmai Lajos
lelkész.

Pályázat.

Tót nyelven is teljesen jártas *segédlelkész* keresek, aki a szarvasi ev. egyházközség igazg. lelkészének utasítása szerint minden lelkészi teendőmben helyettesítene: s ha — Isten segítségével — haretéri szolgálatomból hazatérek, nekem segédkeznék. Fizetése volna a kápláni kongruával s a hitoktatási tiszteletdíjjal együtt havi 160 (egyszázhatvan) kor. reggeli, lakás, fűtés, világítás és kiszolgálás s azon kívül némi mellékjövedelem. Az állás mielőbb elfoglalandó. A pályázók sziveskedjenek az alábbi címre jelentkezni:

Kello Gusztáv szarvasi lelkész.

Feldkurat d. 47. l. T. Div. Feldpost 527.

UJDONSÁGOK

„Das Buch der Reformation“

Ára: K. 11.—

„Unser Luther“

von

HANS PREUSS.

Ára: K. 1.60

Der deutsche Reformator
D. Martin Luther

von

Prof. Dr. J. Schmieder.

Ár: K. 3.94.

KAPHATÓK:

KÓKAI LAJOSNÁL

Budapest IV., Hamermayer-Károly u. 3.

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyé szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóirat.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúknak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mutatvsn. ingyen küld a kiadóhiv. Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacsora-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákostigeten Budapest mellett.